

UTKAST

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar av socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen, mentalvårdslagen, lagen om missbrukarvård, lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre, lagen om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd, narkotikalagen, lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, civiltjänstlagen och lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten.

Mentalvårds- och rusmedelslagstiftningen reformeras enligt skrivningen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering. I propositionen upphävs annan reglering av mentalvårds- och missbrukartjänster än vård oberoende patientens vilja eller regleringen av statens sinnessjukhus i mentalvårdslagen och lagen om missbrukarvård. I fortsättningen ska det föreskrivas om socialservice i socialvårdslagen och om hälso- och sjukvård i hälso- och sjukvårdslagen. Genom propositionen upphävs dessutom regleringen av vårdförordnande oberoende av missbrukarens vilja på grund av våldsamhet.

I propositionen förtydligas tillhandahållandet av mentalvårds-, missbrukar- och beroendetjänster som en del av primärvården, den specialiserade sjukvården och allmän socialservice vid enheter som tillhandahåller missbrukar- och beroendetjänster och som inriktad socialservice till de klienter som behöver dessa tjänster. Dessutom ska social- och hälsovårdens uppgifter och ansvarsfördelningen med avseende på dessa tjänster förtydligas och samordnandet och ordnandet av social- och hälsovårdstjänster stärkas om det behövs i form av tjänster som tillgodoses gemensamt.

Hälso- och sjukvårdens service inom mental- och missbrukarvården ska ordnas mångsidigt genom att säkerställa kontinuiteten och med hänsyn till skötsel av hälsan som helhet. Skyldigheten att ordna arbetshandledning utökas till att utöver mentalvårdstjänster gälla missbrukar- och beroendetjänster. Hälso- och sjukvården och socialjouren tillhandahåller tillsammans psykosocialt stöd i akuta situationer. I akuta situationer ansvarar socialjouren för ledningen av det psykosociala stödet i initialskedet.

Propositionen ska stödja rätten för klienter inom socialvården att få det stöd de behöver och socialservice vid stödbehov till följd av missbruk av rusmedel eller annat beroende, psykisk ohälsa eller annan sjukdom eller skada. Genom förslaget förbättras möjligheterna att få klienterna att omfattas av servicen genom att stärka samhällsinriktat socialt arbete som en välfärdsfrämjande uppgift för socialvården och det uppsökande arbetet som ordnas som en del av det eller av annan service. Till socialvårdslagen ska som ny form av socialservice fogas dagcenterverksamhet som erbjuds som tjänst inom rusmedelsarbetet för personer som missbrukar rusmedel och tillfällig inkvartering i anslutning till den.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

UTKAST

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

1.

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i socialvårdslagen (1301/2014) 25 §,
ändras 2 §, 3 § 3 punkten, 11 § 8 punkten, 14 och 15 §, det inledande stycket i 17 § 1 mom.,
24 §, 29 a § 2–4 mom., 33 b §, 42 § 2–4 mom. och 44 § 1 mom. 1 punkten, av dem det inledande
stycket i 14 § sådan det lyder delvis ändrad i lagarna 512/2016 och 635/2021, 29 a § sådan den
lyder i lag 1517/2016, 33 b och 33 c § sådana de lyder i 136/2021 och 42 § 2 mom. sådant det
lyder i lag 1347/2016,
fogas till lagen en ny 2 a §, till 3 § nya 7 och 8 punkter, nya 7 a , 7 b och 29 b § och till 42 §
ett nytt 5 mom. som följer:

1 kap

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på välfärdsområdets socialvård, om inte något annat bestäms i denna eller någon annan lag. Socialvården omfattar främjande av social trygghet och välfärd samt de uppgifter och den service inom socialvården som föreskrivs i den allmänna lagstiftningen och speciallagstiftningen. Om en person har rätt att få socialvård med stöd av någon annan lag, ska de bestämmelser tillämpas som enligt 4 och 5 § i denna lag bäst tillgodoser klientens intresse.

2 a §

Socialvårdens och hälso- och sjukvårdens gemensamma service

Inom den service som socialvården och hälso- och sjukvården gemensamt tillgodoser eller när klienten annars behöver service inom såväl socialvården som hälso- och sjukvården ska det på det sätt som bäst tryggar klientens intresse tillämpas bestämmelser enligt denna lag för att tillhandahålla socialservice enligt stödbehoven och hälso- och sjukvårdslagens bestämmelser för att tillhandahålla hälso- och sjukvård enligt det medicinska behovet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

3) person och klient som behöver särskilt stöd en person som har särskilda svårigheter att söka och få behövliga social- och hälsovårdstjänster på grund av kognitiv eller psykisk funktionsnedsättning eller sjukdom, missbruk av rusmedel eller annat beroendebeteende,

UTKAST

samtidigt behov av flera stöd eller på grund av någon annan motsvarande orsak och vars stödbehov inte är förknippat med hög ålder så som föreskrivs i 3 § i lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012), nedan äldreomsorgslagen,

7) Rusmedels- och beroendearbete socialservice och annan individ- och gemenskapsinriktad verksamhet som välfärdsområdet tillhandahåller och som syftar till att minska och avlägsna med rusmedel och beroendebeteende förknippade faktorer som äventyrar välfärd och säkerhet, svara mot stödbehov till följd av missbruk av rusmedel eller annat beroendebeteende och stöda rusmedelsfrihet och frigörelse från beroendebeteende.

8) Mentalvårdsarbete välfärdsområdets socialservice och annan individ- och gemenskapsinriktad verksamhet, som syftar till att stärka de faktorer som skyddar individens och gemenskapens psykiska hälsa, minska och avlägsna faktorer som äventyrar den psykiska hälsan och svara mot stödbehov till följd av försämrad psykisk funktionsförmåga.

2 kap

Främjande av välfärd

7 a §

Samhällsinriktat socialt arbete

Invånarna i välfärdsområdet ska ha tillgång till samhällsinriktat socialt arbete. Samhällsinriktat socialt arbete tillhandahålls speciellt för att trygga välfärden och hälsan för personer som behöver särskilt stöd.

Som en del av det samhällsinriktat sociala arbetet eller annan socialservice ska det ordnas uppsökande arbete som minskar marginalisering.

7 b §

Främjande av psykisk hälsa

Välfärdsområdet och kommunala myndigheter ska i samarbete utveckla befolkningens levnadsförhållanden i syfte att förebygga uppkomsten av psykiska störningar och stärka de faktorer som skyddar den psykiska hälsan. Utöver det som föreskrivs i denna lag finns bestämmelser om kommunens ansvar att främja invånarnas hälsa och välfärd i 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Bestämmelser om välfärdsområdets ansvar att främja invånarnas hälsa och välfärd finns dessutom i 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

3 kap

Socialservice

11 §

Stödbehov

Socialservice ska ordnas

8) för stödbehov på grund av missbruk av rusmedel, annat beroendebeteende, psykisk ohälsa eller annan sjukdom, skada eller åldrande,

14 §

Socialservice som möter stödbehoven

Som välfärdsområdets socialservice ska följande ordnas med det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

- 1) socialt arbete,
- 2) social handledning,
- 3) social rehabilitering,
- 4) familjearbete,
- 5) hemservice,
- 6) hemvård,
- 7) boendeservice,
- 8) service på en institution,
- 9) service som stöder rörlighet,
- 10) dagcenterverksamhet och tillfällig inkvartering som service inom rusmedelsarbetet,
- 11) rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor,
- 12) övervakning av umgänge mellan barn och förälder,
- 13 a) ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående
- 13 b) elevhälsans kuratorstjänster,
- 14) annan socialservice som är nödvändig för klientens välfärd och som tillgodoser de behov som avses i 11 §.

Som välfärdsområdets socialservice ska det sörjas för de tjänster som hör till rusmedels- och beroendearbete och mentalvårdsarbete.

Som välfärdsområdets socialservice ska det även sörjas för specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av funktionsnedsättning, tillhandahållande av utkomststöd till en person som vistas i välfärdsområdets område, beviljande av social kredit till invånare i välfärdsområdet, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ordnande av stöd för närståendevård, ordnande av familjevård, vårdnad om barn och unga personer, barnskydd, adoptionsrådgivning, medling i familjefrågor, uppgifter i samband med att beslut om vårdnad av barn och umgängesrätt fastställs och avgörs och ordnande av åtgärder i samband med medling vid verkställighet av besluten, ordnande av de sakkunnigtjänster som hör till medling i domstol i ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt samt uppgifter i samband med utredande och fastställande av faderskap, enligt vad som dessutom bestäms särskilt om dessa serviceformer i:

- 1) lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),
- 2) lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977),
- 3) lagen om utkomststöd,
- 4) lagen om social kreditgivning (1133/2002),
- 5) lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001),
- 6) lagen om stöd för närståendevård (937/2005),
- 7) barnskyddslagen (417/2007),
- 8) adoptionslagen (22/2012),
- 9) äktenskapslagen (234/1929),
- 10) lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983),
- 11) faderskapslagen (11/2015);
- 12) lagen om underhåll för barn (704/1975),
- 13) lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996),
- 14) familjevårdslagen (263/2015).

UTKAST

15 §

Socialt arbete

Med socialt arbete avses individ- och familjeinriktat klient- och sakkunnigarbete där det skapas en helhet av socialt stöd och service som möter individens eller familjens behov, där helheten samordnas med stöd som erbjuds av andra aktörer samt där genomförandet och effekten av helheten styrs och följs upp. Socialt arbete är arbete som stödjer förändring och som syftar till att tillsammans med individen, familjen och deras gemenskap lindra svårigheter i en livssituation, stärka individens och familjens egna handlingsmöjligheter, öka deras delaktighet och främja gemenskapens sociala integration.

17 §

Social rehabilitering

Med social rehabilitering avses intensifierat och målinriktat stöd med hjälp av socialt arbete och social handledning för att stärka den sociala funktionsförmågan och förbättra eller upprätthålla livskompetens, minska marginalisering och främja delaktighet. Social rehabilitering omfattar enligt personens individuella behov

24 §

Dagcenter och tillfällig inkvartering som service inom rusmedelsarbetet

För att trygga de grundläggande behoven ska personer som missbrukar rusmedel som service inom rusmedelsarbetet erbjudas dagcenterverksamhet, tillfällig inkvartering som operativt hänför sig till den och social handledning som ingår i servicen. Service ska ordnas även för rusmedelspåverkade.

Inget beslut ges om servicen och den kan utnyttjas anonymt.

29 a §

Samarbetet mellan socialjouren och hälso- och sjukvården

Socialjouren tillhandahåller tillsammans med hälso- och sjukvården psykosocialt stöd i akuta situationer. I akuta situationer ansvarar socialjouren för ledningen av det psykosociala stödet i initialskedet.

Socialjouren i ett område har i samarbete med den central för prehospital akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att

- 1) samordna de lokala och regionala larmanvisningar för socialväsendet som ges till Nödcentralsverket och därvid beakta larmanvisningarna för hälso- och sjukvårdsväsendet,
- 2) medverka i utarbetandet av regionala beredskapsplaner för storolyckor och exceptionella situationer inom hälso- och sjukvården, tillsammans med andra myndigheter, aktörer och specialupptagningsområden så att planerna bildar en nationell helhet.

Vården av klienter som behöver mentalvårds- eller missbrukar- och beroendetjänster och servicens kontinuitet ska tryggas som en del av hälso- och sjukvårdens jour och socialjouren.

29 b §

UTKAST

Psykosocialt stöd i akuta och traumatiska situationer

Med psykosocialt stöd inom socialvården i akuta traumatiska situationer avses omedelbart stöd som ges i form av socialt arbete och social handledning till en individ, familj eller gemenskap samt samordning av stödet.

Psykosocialt stöd i akuta traumatiska situationer tillhandahålls vid socialjouren och som en del av socialvårdens övriga verksamhet.

Bestämmelser om psykosocialt stöd inom hälso- och sjukvården finns i hälso- och sjukvårdslagen.

4 kap

Tillhandahållande av socialvård

33 b §

Rusmedels- och beroendearbete

Rusmedels- och beroendearbetet omfattar utöver handledning och rådgivning den socialservice som avses i 14 § ovan antingen i form av allmän socialservice eller i form av service som riktar sig speciellt till användare av rusmedel eller beroendebeteende. Av dem ska åtminstone socialt arbete, social handledning, social rehabilitering och boendeservice även erbjudas speciellt användare av rusmedel eller som service riktad till beroendebeteende.

Service ska ges utgående från behovet av hjälp och stöd hos personen, personens familj eller andra närstående. Bestämmelser om ett barns rätt att få nödvändig socialservice finns i 13 § ovan.

En gravid person har rätt att omedelbart få tillräcklig socialservice som stöder rusmedelsfrihet.

Rusmedels- och beroendearbetet inom socialvården ska planeras och genomföras så att det utgör en fungerande helhet med annan social- och hälsovård samt med det förebyggande rusmedelsarbetet i välfärdsområdet och i kommunerna.

33 c §

Mentalvårdsarbete

Mentalvårdsarbetet kan ordnas som socialservice enligt 14 § ovan och dessutom som service som svarar mot stödbehov speciellt till följd av försämrad psykisk funktionsförmåga. Av dem ska åtminstone socialt arbete, social handledning, social rehabilitering och boendeservice även erbjudas speciellt vid stödbehov till följd av psykisk ohälsa eller försämrad psykisk funktionsförmåga. Mentalvårdsarbetet omfattar handledning och rådgivning som hänför sig till faktorer som skyddar och äventyrar den psykiska hälsan samt behövt psykosocialt stöd för individen eller familjen och samordnande av psykosocialt stöd för individen och gemenskapen.

Vid tillhandahållande och utveckling av service ska hänsyn tas till familjens och andra närståendes behov av hjälp och stöd. Bestämmelser om ett barns rätt att få nödvändig socialservice finns i 13 § ovan.

Mentalvårdsarbetet inom socialvården ska planeras och genomföras så att det utgör en fungerande helhet med annan social- och hälsovård samt med det förebyggande mentalvårdsarbetet i välfärdsområdet och i kommunerna.

Regionförvaltningsverket ska årligen ordna regionala samarbetsmöten för att utveckla arbetsfördelningen inom mentalvårdsarbetet och mentalvårdstjänsterna för barn och unga.

42 §

UTKAST

Egen kontaktperson

Den egna kontaktpersonen ska vara en sådan yrkesutbildad person som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården. Den egna kontaktpersonen kan i stället för den yrkesutbildade person som avses i nämnda paragraf vara en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i 2 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, om det är motiverat med hänsyn till klientens samlade service.

Den egna kontaktpersonen för ett barn som behöver särskilt stöd och för andra personer som behöver särskilt stöd och den arbetstagare som utför klientarbete tillsammans med kontaktpersonen ska vara en sådan socialarbetare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården och uppgiften ska skötas i tjänsteförhållande.

Den person som är egen kontaktperson har i uppgift att i enlighet med klientens behov och intresse främja genomförandet av 38 § 2 och 3 mom. samt vid behov utföra andra uppgifter som föreskrivs i denna lag.

När socialvård som gäller barn eller personer som behöver särskilt stöd tillhandahålls ska den egna kontaktpersonen eller en annan arbetstagare som ansvarar för klientens socialservice träffa klienten personligen tillräckligt ofta på det sätt som antecknas närmare i klientplanen.

44 §

Utredning av situationen för en person i klientens vård

1) får missbrukarvård och beroendevård eller mentalvård eller annan social- och hälsovård under vilken, eller innan behövlig vård fås, klientens förmåga att fullgott ta hand om vården eller fostran bedöms vara försvagad,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 1 §, 3 § 2 punkten, 8 a, 20, 27 och 28 §, 50 § 1 mom., 50 a § 4 och 5 mom. och 70 § 2 mom., av dem 8 a § sådan den lyder i lag 1303/2014, 20 § sådan den lyder i lag 981/2012, 50 § 1 mom. och 50 a § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag 1516/2016,
fogas till lagen nya 28 a, 50 b, 78 b och 78 c § som följer:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillhandahållandet av den hälso- och sjukvård som välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (621/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) är skyldiga att ordna och på innehållet i denna hälso- och sjukvård, om inte annat bestäms i någon annan lag. Hälso- och sjukvård omfattar hälsofrämjande och välfärdsfrämjande verksamhet, primärvård och specialiserad sjukvård. Bestämmelserna i 20 § tillämpas dessutom på främjandet av psykisk hälsa i kommunerna och 21 § tillämpas på det miljö- och hälsoskydd som kommunen ordnar.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *primärvård* uppföljning av befolkningens hälsotillstånd, hälsofrämjande verksamhet inklusive hälsorådgivning och hälsoundersökningar, mun- och tandvård, medicinsk rehabilitering och företagshälsovård samt jourverksamhet, öppen sjukvård, hemsjukvård, hemsjukhusvård och sjukhusvård, mentalvårdtjänster och missbrukar- och beroendetjänster inom hälso- och sjukvården, till den del de inte ordnas inom den specialiserade sjukvården; primärvård kan också benämnas folkhälsoarbete,

8 a §

Socialvårdens och hälso- och sjukvårdens gemensamma service

UTKAST

Inom den service som socialvården och hälso- och sjukvården gemensamt tillgodoser eller när patienten annars behöver service inom såväl hälso- och sjukvården som socialvården ska det på det sätt som bäst tryggar patientens intresse tillämpas bestämmelser enligt denna lag för att tillhandahålla hälso- och sjukvård enligt det medicinska behovet och bestämmelser enligt socialvårdslagen för att tillhandahålla socialservice enligt stödbehoven.

2 kap

Främjande av hälsa och välfärd

20 §

Främjande av psykisk hälsa

Kommunen och välfärdsområdet ska i samarbete utveckla befolkningens levnadsförhållanden i syfte att förebygga uppkomsten av psykiska störningar och stärka de faktorer som skyddar den psykiska hälsan. Bestämmelser om kommunens ansvar att främja invånarnas hälsa och välfärd finns dessutom i 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Bestämmelser om välfärdsområdets ansvar att främja invånarnas hälsa och välfärd finns dessutom i 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

3 kap

Sjukvård

27 §

Mentalvårdstjänster

Mentalvårdstjänster enligt denna lag omfattar

1) handledning och rådgivning inom hälso- och sjukvården i fråga om de faktorer som skyddar och hotar den psykiska hälsan och, vid behov, psykosocialt stöd till individen, familjen och andra närstående och samordning av det,

2) undersökning, behandling och medicinsk rehabilitering i form av mångsidiga tjänster i samband med psykiska störningar.

Patienter som får mentalvårdstjänster ska tryggas den helhet av hälso- och sjukvård som de behöver. Mentalvårdstjänster ska också genomföras genom samarbete mellan primärvården och den specialiserade sjukvården. När en patient överförs från en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården till en annan eller till institutions- eller boendeservice ska kontinuiteten för den vård som behövs tryggas.

Mentalvårdstjänsterna ska planeras och genomföras så att de bildar en fungerande helhet tillsammans med välfärdsområdets övriga social- och hälsovård. Bestämmelser om tillhandahållande av mentalvårdsarbete inom socialvården finns i 33 c § i socialvårdslagen.

Regionförvaltningsverket ska årligen ordna regionala samarbetsmöten för att utveckla arbetsfördelningen inom mentalvårdstjänsterna och mentalvårdsarbetet för barn och unga.

28 §

Missbrukar- och beroendetjänster

Missbrukar- och beroendetjänster enligt denna lag omfattar

UTKAST

1) handledning och rådgivning som ingår i hälso- och sjukvårdstjänsterna och som gäller de faktorer som främjar eller utgör hinder för ett rusmedels- och beroendefritt liv och de faktorer i samband med användningen av rusmedel och beroenden som äventyrar hälsan och säkerheten, och

2) undersöknings-, vård- och rehabiliteringstjänster i form av mångsidig service i samband med rusmedelsstörningar och andra beroendestörningar.

Service ska ges utgående från behovet av stöd, vård och rehabilitering hos personen, personens familj eller andra närstående.

Patienter som får missbrukar- och beroendetjänster ska tryggas den helhet av hälso- och sjukvård som de behöver. När en patient överförs från en enhet inom hälso- och sjukvården till en annan eller till institutions- eller boendeservice inom socialvården ska kontinuiteten för den vård som behövs tryggas.

Missbrukar- och beroendetjänsterna ska planeras och genomföras så att de utgör en fungerande helhet med annan social- och hälsovård inom välfärdsområdet och med det förebyggande rusmedelsarbetet i välfärdsområdet och i kommunerna. Bestämmelser om rusmedels- och beroendearbete inom socialvården finns i 33 c § i socialvårdslagen.

28 a §

Avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med opioidläkemedel

Opioidberoende patienter kan som avgiftning eller substitutionsbehandling ges opioidläkemedel. Vården kan ges vid en sådan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården, där det finns en ansvarig läkare som är förtrogen med sådan vård och annan personal som verksamheten kräver samt lämpliga lokaler.

Genom social- och hälsovårdsministeriets förordning utfärdas bestämmelser om de opioidläkemedel som får användas för avgiftning och substitutionsbehandling enligt 1 mom. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får dessutom utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för och genomförandet av avgiftning vid och substitutionsbehandling av opioidberoende.

6 kap

Att få vård

50 §

Brådskande vård

Brådskande sjukvård, inbegripet brådskande mun- och tandvård, mentalvård, missbrukarvård och psykosocialt stöd, ska ges till den patient som behöver det oberoende av var han eller hon är bosatt. Med brådskande vård avses omedelbar bedömning och vård som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller kroppsskadan försvåras och som gäller akut sjukdom, kroppsskada, försämring av en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. Med brådskande vård avses också ett omedelbart behov av avgiftning och avvänjning till följd av användning av rusmedel.

50 a §

Samarbetet mellan hälso- och sjukvården och socialjouren

UTKAST

Hälso- och sjukvården tillhandahåller tillsammans med socialjouren psykosocialt stöd i akuta situationer. I akuta situationer ansvarar socialjouren för ledningen av det psykosociala stödet i initialskedet.

Vården av patienter som behöver mentalvårds- eller missbrukar- och beroendetjänster och servicens kontinuitet ska tryggas som en del av hälso- och sjukvårdens jour och socialjouren.

50 b §

Psykosocialt stöd i akuta och traumatiska situationer

Med psykosocialt stöd inom hälso- och sjukvården i akuta traumatiska situationer avses omedelbart stöd som ges i form av akut krisarbete till en individ, familj eller gemenskap samt samordning av stödet.

Psykosocialt stöd i akuta traumatiska situationer tillhandahålls vid krisjouren och som en del av hälso- och sjukvårdens övriga verksamhet.

Bestämmelser om psykosocialt stöd inom socialvården finns i 29 b § i socialvårdslagen.

8 kap

Särskilda bestämmelser

70 §

Beaktande av barn i servicen som riktar sig till vuxna

Barnets behov av vård och stöd ska utredas och barnet garanteras tillräcklig vård och tillräckligt stöd då barnets förälder, vårdnadshavare eller någon annan som svarar för barnets vård och fostran får missbrukar- och beroendevård eller mentalvård eller andra social- och hälsovårdstjänster och hans eller hennes förmåga att under denna tid svara för barnets vård och fostran anses försvagad.

78 b §

Vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet vid narkotikabrott

Med vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet enligt 50 kap. 7 § i strafflagen (39/1889) avses vård som syftar till att få den som misstänks för användning av narkotika eller för ett annat narkotikabrott som hänför sig till det att sluta använda narkotika eller förebygga och behandla de hälsomässiga eller sociala olägenheter som användningen av narkotika orsakar den misstänkte. Vården ska ges vid en verksamhetsenhet som passar för ändamålet.

Den verksamhetsenhet som ger den vård som avses i 1 mom. kan med patientens samtycke lämna ut uppgifter om vården av patienten till en förundersökningsmyndighet, åklagare eller domstol.

Närmare bestämmelser om de verksamhetsenheter där den vård som avses i 1 mom. kan ges samt om förutsättningarna för och genomförandet av vården får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

78 c §

UTKAST

Arbetshandledning

Välårsområdet ska ordna fungerande arbetshandledning för personal som arbetar inom de mentalvårdstjänster som avses i 27 § ovan eller inom de rusmedel- och beroendetjänster som avses i 28 § ovan.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i mentalvårdslagen (1116/1990) 1, 4 och 5 §, av dem 4 § sådan den lyder delvis
ändrad och 5 § sådan den lyder i lag 1066/2009,
ändras 2 och 3 §, sådana de lyder i lag 1066/2009,
fogas till lagen en ny 6 a § som följer:

2 §

Ledning och tillsyn

Regionförvaltningsverket övervakar att den hälso- och sjukvård som statens sinnessjukhus ordnar och producerar är lagenlig.

I den tillsyn som avses i 1 mom. ska regionförvaltningsverket särskilt övervaka användningen av de begränsningar av självbestämmanderätten som avses i 4 a kap.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården leder underställd social- och hälsovårdsministeriet regionförvaltningsverkens verksamhet i syfte att förenhetliga deras verksamhetsprinciper, förfaringsätt och beslutspraxis vid ledningen av och tillsynen över statens sinnessjukhus. Dessutom leder och övervakar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården statens sinnessjukhus i synnerhet när det är fråga om

- 1) principiellt viktiga eller vittsyftande ärenden,
- 2) ärenden som gäller flera regionförvaltningsverks verksamhetsområden eller hela landet,
- 3) ärenden som har samband med övervakningsärenden som behandlas vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och som gäller yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, samt
- 4) ärenden som regionförvaltningsverket är jävigt att behandla.

Bestämmelser om den närmare arbetsfördelningen mellan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken vid ledningen och tillsynen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Ordnanande av vård oberoende av patientens vilja

Välfärdsområdet ska inom sitt område sköta om att vård oberoende av patientens vilja enligt denna lag tillhandahålls som en del av den specialiserade sjukvården. Bestämmelser om den specialiserade sjukvården finns i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

På verksamhet som välfärdsområdet ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om ordnanande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021).

6 a §

UTKAST

Avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer

Vid statens sinnessjukhus kan opioidberoende patienter ges avgiftning eller substitutionsbehandling med opioidläkemedel. På statens sinnessjukhus ska det finnas en ansvarig läkare som är förtrogen med att ge sådan vård och annan personal som verksamheten kräver samt lämpliga lokaler. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för att tillhandahålla och genomföra avgiftning vid och substitutionsbehandling av opioidberoende.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om missbrukarvård

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om missbrukarvård (41/1986) 1, 5–9, 12 och 13 §, av dem 4 § sådan den lyder i lag 1721/2009, 8 § sådan den lyder delvis ändrad och 12 § sådan den lyder i lag 814/2000, 13 § sådan den lyder i lag 1542/2009,
ändras 3, 4, 10 och 14 §, 15 § 2 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 mom., 20 §, 21 § 1 mom., 22 och 23 § och 28 § 2 mom., av dem 4 § sådan den lyder i lag 1721/2009, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1362/2003, 20 § och 21 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1542/2009 och 28 § 2 mom. sådant det lyder lag 280/2002, som följer:

3 §

Vård oberoende av missbrukarens vilja på grund av rusmedelsanvändning

Välfärdsområdet ska inom sitt område sköta om att den vård oberoende av missbrukarens vilja som avses i denna lag tillhandahålls som en del av primärvården och den specialiserade sjukvården. Bestämmelser om primärvården och den specialiserade sjukvården finns i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

4 §

Förhållande till andra lagar

På verksamhet som välfärdsområdet ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021).

10 §

Förutsättningar för vårdförordnande

En missbrukare kan oberoende av sin vilja förordnas till vård, om det har visat sig omöjligt att ordna vård och omsorg för honom genom sådan service som bygger på frivillighet, eller om den har visat sig otillräcklig, förutsatt att han, om bruket av rusmedel inte avbryts och behövlig vård ges, till följd av sjukdom eller skada som han lider av eller genom sitt bruk av rusmedel omedelbart håller på att ådra sig, är i omedelbar livsfara eller håller på att ådra sig sådan allvarlig skada i fråga om sin hälsa som kräver brådskande vård (hälsorisk).

14 §

Hörande av part

UTKAST

Innan beslut som avses i detta kapitel fattas ska part beredas tillfälle att bli hörd på det sätt som bestäms i 34 § förvaltningslagen (434/2003).

15 §

Verkställande av beslut

Har i 11 § nämnt beslut om vård under en tid av högst fem dygn ej kunnat verkställas inom ett dygn från det beslutet fattades, ska beslutet förfalla.

16 §

Ordnande av vård

När service tillhandahålls ska klienten vid behov få ges hjälp med att lösa sina problem i fråga om utkomst, boende och arbete. Klienten ska ges behövligt stöd även efter det att den vård som avses i detta kapitel har upphört.

17 §

Avslutande av vård

Vård som lämnas oberoende av missbrukarens vilja ska avslutas så snart i 10 och 11 § angivet vårdbehov ej längre föreligger.

20 §

Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen

I ett beslut genom vilket någon förordnats till vård oberoende av sin vilja i enlighet med 11 får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

21 §

Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen

I förvaltningsdomstolens beslut genom vilket någon förordnats till vård oberoende av sin vilja får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

22 §

Avbrytande av verkställighet

UTKAST

Då ändring har sökts, kan besvärsmyndigheten förbjuda att beslutet verkställs eller bestämma att verkställigheten ska avbrytas.

23 §

Brådskande handläggning

I denna lag nämnda ärenden som gäller sökande av ändring i beslut om vård av någon oberoende av hans vilja ska handläggas i brådskande ordning.

28 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet fastställs formulären för de blanketter som ska användas för sådana beslut som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (33/2008) som utfärdats med stöd av 28 § 2 mom. som ändras förblir i kraft.

5.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 18 § 1 mom. 5 punkten och 18 § 4 mom., av dem 4 mom. sådant det lyder i lag 930/2011, som följer:

18 §

Rehabiliteringspenning för lagstadgad rehabilitering

Rätt till rehabiliteringspenning uppkommer om rehabiliteringen behövs för att klienten ska kunna hålla sig kvar i arbetslivet, återvända till arbetslivet eller komma ut i arbetslivet och under förutsättning att rehabiliteringen ges med stöd av någon av följande lagar eller bestämmelser:

5) i fråga om familjerehabilitering barnskyddslagen (417/2007) eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller i fråga om familjerehabilitering som hänför sig till rusmedel eller beroenden socialvårdslagen (1301/2014) eller hälso- och sjukvårdslagen.

Rehabiliteringspenning kan beviljas för individuell rehabilitering vid inrättning vid rusmedels- eller beroendestörningar under de förutsättningar som anges nedan om rehabiliteringen har tillhandahållits med stöd av socialvårdslagen eller hälso- och sjukvårdslagen. Rehabiliteringspenning beviljas under förutsättning att rehabiliteringen baserar sig på en klientplan som upprättats på grundval av socialvårdslagen eller på en rehabiliteringsplan som upprättats på grundval av hälso- och sjukvårdslagen och av vilken det ska framgå hur man med hjälp av rehabiliteringen försöker påverka de problem med arbets- eller förvärvsförmågan som rusmedels- eller beroendestörningen förorsakat så att rehabiliteringen främjar den försäkrades möjligheter att komma ut i arbetslivet, att hålla sig kvar i arbetslivet eller återvända till arbetslivet. Beslut om rehabiliteringspenning som betalas för tiden för individuell rehabilitering vid rusmedels- eller beroendestörningar enligt socialvårdslagen eller hälso- och sjukvårdslagen fattas för högst 75 vardagar åt gången. Ett nytt beslut förutsätter alltid en ny klientplan eller rehabiliteringsplan. En förutsättning för beviljande av rehabiliteringspenning är dessutom att rehabiliteringen genomförs i en av Folkpensionsanstalten godkänd rehabiliteringsinrättning. En rehabiliteringsinrättning som tillhandahåller rehabiliteringstjänster vid rusmedels- och beroendestörningar ska ha ett i 4 § i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) avsett tillstånd att tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster eller ett i 7 § i lagen om privat socialservice (922/2011) avsett tillstånd att tillhandahålla socialservice dygnet runt. Rehabiliteringsinrättningen ska dessutom ha lokaler och anordningar som är lämpliga för rehabilitering som ges vid rusmedels- och beroendestörningar samt en sådan personal som verksamheten kräver. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att en rehabiliteringsinrättning ska kunna godkännas som en rehabiliteringsinrättning enligt detta moment.

UTKAST

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 267/2015, som följer:

2 §

Tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

På de frågor som avses i 1 mom. tillämpas denna lag utöver det som föreskrivs om dem i 1) socialvårdslagen (1301/2014),
2) hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010),
3) lagen om stöd för närståendevård (937/2005),
4) familjevårdslagen (263/2015),
5) lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),
6) lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977),
7) lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000),
8) lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992),
9) lagen om privat socialservice (922/2011),
10) lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om barnskyddsenheter som lyder under Institutet för hälsa och välfärd (1379/2010) 1 § 2 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Vid statens skolhem tillhandahålls uppfostran och vård samt grundläggande utbildning och annan undervisning i anslutning till den för barn och unga personer som med stöd av barnskyddslagen (417/2007) är placerade i vård utom hemmet eller i eftervård och som inte på ett ändamålsenligt sätt kan uppfostras och vårdas vid någon annan barnskyddsenhet och inte heller på grund av sjukdom behöver vård som ges någon annanstans. Vid statens skolhem kan också tillhandahållas sådana mentalvårdstjänster som avses i socialvårdslagen (1301/2014) eller i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

UTKAST

8.

Lag

om ändring av 4 § i narkotikalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (373/2008) 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 524/2015, som följer:

4 §

Övriga lagar

Bestämmelser om förebyggande av användning av narkotika finns i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015). Bestämmelser om socialservice som riktar sig till användare av narkotika finns i socialvårdslagen (1301/2014) och om hälso- och sjukvård i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och i lagen om missbrukarvård (41/1986).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

UTKAST

9.

Lag

om ändring av lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar (1635/2015) en ny 16 a § som följer:

4 kap

Särskilda bestämmelser

16 a §

Avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer med opioidläkemedel

Inom de hälso- och sjukvårdstjänster som ordnas av Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och i dess lokaler får opioidberoende patienter som avgiftning och substitutionsbehandling ges opioidläkemedel. Vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar ska det finnas en ansvarig läkare som är förtrogen med att ge sådan behandling och annan personal som verksamheten kräver samt lämpliga lokaler. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för att tillhandahålla och genomföra avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

UTKAST

10.

Lag

om ändring av 93 § i civiltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i civiltjänstlagen (1446/2007) 93 § 1 mom. 4 punkten, sådan den lyder i lag 940/2013,
som följer:

93 §

Utomstående informationskällor

Civiltjänstcentralen har rätt att trots sekretessbestämmelserna för civiltjänstregistret få uppgifter för utförandet av dess i lag bestämda uppgifter enligt följande:

4) av hälsovårdscentraler, sjukhus eller andra som tillhandahåller mentalvårdstjänster uppgifter om sådana i mentalvårdslagen (1116/1990), socialvårdslagen (1301/2014) eller i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) avsedda mentalvårdstjänster som givits en civiltjänstgörare, om uppgifterna är av betydelse med tanke på tjänstedugligheten eller ordnandet av tjänstgöringen,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

11.

Lag

om ändring av 35 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) 35 § 1 mom. 3 punkten som följer:

35 §

Rätt att få hälsouppgifter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, har den personuppgiftsansvarige samt en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som vid en hälsokontroll som föregår uppbådet, vid uppbådet eller under tjänstgöringen granskar hälsotillståndet hos en värnpliktig eller den som har sökt till frivillig militärtjänst för kvinnor, fullgör tjänstgöring eller har fullgjort tjänstgöring, rätt att trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter enligt följande för fastställande av tjänsteduglighet, upprätthållande av säkerheten under tjänstgöringen samt ordnande av undersökning och vård av patienten:

3) av hälsovårdscentraler, sjukhus eller andra som tillhandahåller mentalvårdstjänster uppgifter om sådana i mentalvårdslagen (1116/1990), socialvårdslagen (1301/2014) eller i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) avsedda mentalvårdstjänster som givits en värnpliktig och den som har sökt till frivillig militärtjänst för kvinnor.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

12.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 4 § 1 och 7 punkten,
av dem 4 § 1 punkten sådan den lyder i lag 1311/2014,
fogas till 5 § en ny 9 punkt som följer:

4 §

Avgiftsfri socialservice

Avgiftsfria är följande former av socialservice:

1) socialt arbete enligt 14 § 1 mom. 1 punkten i socialvårdslagen (1301/2014), social handledning enligt momentets 2 punkt, social rehabilitering enligt momentets 3 punkt, familjearbete enligt momentets 4 punkt, dagcenterverksamhet och tillfällig inkvartering som service inom rusmedelsarbetet enligt momentets 10 punkt, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor enligt momentets 12 punkt, övervakning av umgänge mellan barn och förälder enligt momentets 13 punkt, stöttat umgänge och övervakade byten enligt 27 § i den lagen samt verksamhet i sysselsättningsyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade, med undantag för transporter och måltider, enligt 27 d och 27 e § i socialvårdslagen (710/1982),

7) öppenvårdstjänster som riktar sig speciellt till rusmedelsanvändare eller beroendebeteende enligt 33 b § i socialvårdslagen (1301/2014) med undantag för boendetjänster,

5 §

Avgiftsfria hälso- och sjukvårdstjänster

9) tjänster enligt 28 § i hälso- och sjukvårdslagen då de tillhandahålls i form av öppenvård vid verksamhetsenheter för missbrukar- och beroendetjänster.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

UTKAST

Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.

Statsrådets förordning

om upphävande av vissa bestämmelser i mentalvårdsförordningen

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna förordning upphävs i mentalvårdsförordningen (1247/1990) 1, 6 b, 6 c och 6 d §, av dem 1 och 6 d § sådana de lyder i lag 1646/2009 och 6 b och 6 c § sådana de lyder i lag 1282/2000.

2 §

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om upphävande av vissa bestämmelser i förordningen om missbrukarvård

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna förordning upphävs i förordningen om missbrukarvård (653/1986) 1, 3–7, 9 och 11 §, av dem 4 och 9 § sådana de lyder i lag 427/2009 och 5 § sådan den lyder, 6 § sådan den lyder delvis ändrad och 7 § sådan den lyder i lag 77/1988.

2 §

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Välj mål.

Social- och hälsovårdsministeriets förordning

om godkänd vård vid narkotikabrott

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut
föreskrivs med stöd av hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 78 § 2 mom., sådant det lyder i lag / :

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs det om de verksamhetsenheter som kan tillhandahålla i 50 kap. 7 § i strafflagen (39/1889) avsedd vård som godkänts av social- och hälsovårdsministeriet.

2 §

Vårdgivande verksamhetsenheter

Vård ska ges vid verksamhetsenheter för missbrukar- och beroendetjänster eller inom den specialiserade sjukvård som välfärdsområdet ordnat för att uppfylla sitt organiseringsansvar enligt 8 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). Bestämmelser om sätten att producera tjänster finns i 9 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .
Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets förordning om godkänd vård vid narkotikabrott (290/2002).